

Podstawy procesu karnego

Postępowanie przed sądem I instancji

Dr hab. Wojciech Jasiński
Katedra Postępowania Karnego
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytet Wrocławski

Zasady postępowania sądowego

1) Zasada skargowości (art. 14 k.p.k.)

Zasada skargowości uzależnia **wszczęcie i prowadzenie postępowania od żądania uprawnionego podmiotu (skargi).**

Sąd nie ma możliwości podejmowania działań z urzędu w zakresie wszczęcia postępowania **w kwestii odpowiedzialności karnej.**

Złożona skarga określa granice podmiotowe i przedmiotowe rozpoznawanej sprawy.

Zasady postępowania sądowego

1) Zasada kontradyktoryjności

- ❑ Dyrektywa, w myśl której podmiot bezpośrednio zainteresowany w wyniku postępowania ma prawo do procesowej walki z podmiotem przeciwstawnym o korzystny dla siebie wynik.
- ❑ Zasada kontradyktoryjności jest wyrazem nadania samodzielności stronom procesowym. Każda z nich angażując się w spór działa we własnym imieniu i reprezentuje własny interes. Sporność pociąga to za sobą rozdzielenie ról procesowych, jako konieczny warunek samodzielności procesowej. **Modelowym rozwiązaniem jest proces trójpodmiotowy (trójstronny), gdzie osobnymi osobami są oskarżyciel (strona czynna), oskarżony (strona bierna) oraz niezależny i niezawisły organ orzekający.**
- ❑ Zasada przeciwstawna – zasada inkwizycyjności

Zasady postępowania sądowego

1) Zasada kontradyktoryjności

- ❑ Zasada inkwizycyjności – organ procesowy skupia w swoich rękach wszystkie trzy funkcje procesowe (orzekanie, oskarżanie i obronę), postępowanie nie ma charakteru spornego, a oskarżony nie dysponuje uprawnieniami procesowymi umożliwiającymi mu aktywną obronę w toku postępowania
- ❑ Warunki niezbędne do zaistnienia kontradyktoryjności:
 - Dokładne oznaczenie przedmiotu sporu
 - Istnienie przeciwstawnych stron procesowych toczących spór przed bezstronnym organem rozstrzygającym
 - Równouprawnienie stron prowadzących spór
 - Możliwość wpływania przez strony na przebieg procesu (dyspozycyjność stron)

Zasady postępowania sądowego

1) Zasada kontradyktoryjności

- Przejawy kontradyktoryjności postępowania
 - Bardzo ograniczone w postępowaniu przygotowawczym (por. art. 315-318 k.p.k.)

W toku postępowania sądowego przejawy te mogą mieć charakter kontradyktoryjności **pisemnej** (możliwość wniesienia odpowiedzi na akt oskarżenia, odpowiedzi na środek odwoławczy, możliwość ustosunkowania się na piśmie do innych kwestii procesowych).

Zasady postępowania sądowego

1) Zasada kontradyktoryjności

☐ Przejawy kontradyktoryjności postępowania

W toku **ustnego sporu** przed sądem:

- prawo do stawiennictwa w toku rozprawy (posiedzenia) oraz wzięcia udziału w czynnościach poza rozprawą
- prawo wypowiedzenia się co do każdej kwestii podlegającej rozstrzygnięciu na równych zasadach (art. 367 k.p.k.).
- możliwość zadawania pytań osobom przesłuchiwanym (art. 170 k.p.k.)
- prawo do składania wniosków (np. dowodowych)

Zasady postępowania sądowego

3) Zasada bezpośredniości

Dyrektywa, w myśl której organ procesowy powinien zetknąć się ze środkiem i źródłem dowodowym osobiście, a środkiem dowodowym, na którym opiera swoje ustalenia, powinien być przede wszystkim środek dowodowy pierwotny (dowód pierwotny).

Zasadę bezpośredniości można wyinterpretować z art. 92, 410 i 174 k.p.k.

Zasady postępowania sądowego

3) Zasada bezpośredniości

Zasada bezpośredniości składa się z dwóch dyrektyw:

- Zasada bezpośredniości w znaczeniu formalnym – organ procesowy powinien zetknąć się osobiście ze środkiem i źródłem dowodowym.

Jak podkreśla się w orzecznictwie - Dla oceny wartości dowodu, zwłaszcza osobowego, ważna jest nie tylko treść wypowiedzi, ale także ocena osoby ją wyrażającej, jej właściwości charakteru, zasad, poziomu intelektualnego i moralnego, stanu emocjonalnego w czasie spostrzegania i przesłuchania, zdolności do spostrzegania i zapamiętywania oraz odtwarzania spostrzeżeń

Zasady postępowania sądowego

3) Zasada bezpośredniości

Zasada bezpośredniości składa się z dwóch dyrektyw:

- Zasada bezpośredniości w znaczeniu materialnym – organ procesowy powinien dokonywać ustaleń przede wszystkim za pomocą dowodów pierwotnych.

Zasady postępowania sądowego

3) Zasada bezpośredniości

Wyjątki od zasady bezpośredniości:

Nie zawsze możliwe jest spełnienie postulatów wynikających z zasady bezpośredniości. Niekiedy rygorystyczne jej przestrzeganie mogłoby doprowadzić do przewlekłości postępowania. Ponadto ustawodawca pierwszeństwo przyznaje ochronie interesów uczestników postępowania (np. ochrona małoletnich świadków i pokrzywdzonych).

Zasady postępowania sądowego

3) Zasada bezpośredniości

Wyjątki od zasady bezpośredniości:

- a) dopuszczalne jest ustalenie faktu za pomocą dowodu pochodnego, gdy dowód pierwotny nie istnieje lub nie jest dostępny
- b) dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu pochodnego, gdy zachodzi potrzeba skontrolowania dowodu pierwotnego
- c) niektóre dowody są ze swojej istoty dowodami pochodnymi np. opinie biegłych
- d) dopuszczalny jest dowód pochodny, gdy wymagają tego postulaty szybkości i ekonomii procesu

Zasady postępowania sądowego

- 4) Zasada koncentracji materiału dowodowego (art. 366 par. 2 k.p.k.)
- 5) Zasada jawności (rozdział 42 k.p.k., art. 95b k.p.k.)
- 6) Zasada ustności (art. 365 k.p.k.)

Organy postępowania sądowego

- 1) Termin sąd używany jest w kontekście uprawnień w toku postępowania jurysdykcyjnego w znaczeniu skład orzekający
- 2) Przewodniczący składu orzekającego (por. np. 350a, 352, 365 par. 2, 374 par. 1 k.p.k.)
- 3) Prezes sądu (przewodniczący wydziału, inny wyznaczony sędzia – art. 93 par. 2 k.p.k.)
- 4) Referendarz sądowy (art. 93a k.p.k.)

Forum orzekania

ROZPRAWA – cechy modelowe

- 1) Daleko idąca formalizacja przebiegu – przepisy k.p.k. szczegółowo określają przebieg rozprawy
- 2) Rozpoznawanie kwestii odpowiedzialności karnej oskarżonego albo innego głównego przedmiotu danego postępowania (np. rozprawa w sprawie o odszkodowanie za niesłuszne pozbawienie wolności, orzekanie o wyroku łącznym)
- 3) Prowadzenie sformalizowanego postępowania dowodowego (przewód sądowy)
- 4) Jawność dla publiczności

Forum orzekania

POSIEDZENIE – cechy modelowe

- 1) Brak formalizmu w kwestii przebiegu
- 2) Rozpoznawanie kwestii incydentalnych, dodatkowych (np. w przedmiocie wyłączenia sędziego, tymczasowego aresztowanie, itp.)
- 3) Brak sformalizowanego postępowania dowodowego
- 4) Niejawność dla publiczności

Forum orzekania

ROZPRAWA A POSIEDZENIE

Współcześnie można zaobserwować zacieranie się różnic między rozprawą a posiedzeniem (widoczne to było już zresztą w latach obowiązywania k.p.k. z 1969 r.). Przede wszystkim w szerokim zakresie otwarto możliwość, dla przyspieszenia postępowania, orzekania w przedmiocie odpowiedzialności karnej na posiedzeniu (przede wszystkim tryby konsensualne – art. 339 par. 1 pkt 3, 3a oraz par. 3 k.p.k.; orzekanie o warunkowym umorzeniu postępowania – art. 341 k.p.k.). Z powyższym wiąże się także otwarcie niektórych posiedzeń na udział publiczności (por. art. 95b par. 2 k.p.k.). Nadal jednak na posiedzeniach nie prowadzi się sformalizowanego postępowania dowodowego.

Kodeksowe i pozakodeksowe tryby postępowania karnego

- 1) Tryb zwyczajny (dział VIII k.p.k.)
- 2) Tryb prywatnoskargowy (art. 59-61, 485-499 k.p.k.)
- 3) Tryb nakazowy (art. 500-507 k.p.k.)
- 4) Tryb przyspieszony (art. 517a-517j k.p.k.)

- 1) Postępowanie w sprawach karnych skarbowych (uregulowane w Kodeksie karnym skarbowym z odesłaniami do k.p.k.)

Etapy postępowania głównego

Postępowanie przed sądem I instancji można podzielić na kilka etapów:

1) Postępowanie przejściowe

- czynności związane z wstępną kontrolą oskarżenia (formalną oraz merytoryczną – art. 337-338b, 339 par. 3 pkt 2 k.p.k.)
- czynności związane z przygotowaniem do rozprawy głównej (ewentualnie skierowania sprawy na posiedzenie zastępujące rozprawę)

2) Rozprawa główna (ewentualnie orzekanie na posiedzeniu)

3) Czynności końcowe postępowania głównego (związane z doręczeniem wyroku wraz z uzasadnieniem oraz ewentualnie z czynnościami wskazanymi w art. 420 KPK).

Strony postępowania sądowego

Strona czynna:

- 1) Oskarżyciel publiczny
- 2) Oskarżyciel posiłkowy
 - a) subsydiarny
 - b) uboczny
- 3) Oskarżyciel prywatny

Strona bierna:

- 1) Oskarżony

Pokrzywdzony nie jest z mocy prawa stroną postępowania. Musi wstąpić w rolę oskarżyciela posiłkowego, aby brać aktywny udział w procesie.

Pokrzywdzony jako quasi-strona postępowania

Uprawnienia pokrzywdzonego niebędącego stroną postępowania przed sądem:

- 1) Zawiadomienie o terminie rozprawy (art. 350 par. 4)
- 2) Prawo pozostania na rozprawie (art. 384 par. 2)
- 3) Prawo do informacji o zarzutach oskarżenia i ich kwalifikacji prawnej (art. 337a)
- 4) Prawo wnioskowania o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody (art. 49a)
- 5) Prawo wzięcia udziału w posiedzeniach sądu
 - w kwestii umorzenia postępowania (art. 339 par. 5)
 - skazania bez rozprawy (art. 343 par. 5)
 - dobrowolnego poddania się odpowiedzialności karnej (art. 343 par. 2)
 - warunkowego umorzenia postępowania (art. 341 par. 1)
- 6) Prawo sprzeciwienia się zakończeniu postępowania w trybach konsensualnych (art. 343 par. 3a, 387)

Oskarżyciel publiczny

W sprawach karnych ściganych w trybie publicznoskargowym funkcję oskarżyciela publicznego pełni co do zasady **prokurator**

Inne uprawnione podmioty:

- 1) organy Inspekcji Handlowej,
- 2) organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- 3) Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej.
- 4) Straż Graniczna
- 5) Naczelnik urzędu celno-skarbowego
- 6) Naczelnik urzędu skarbowego
- 7) Straż Leśna
- 8) Państwowa Straż Łowiecka

Skargi inicjujące postępowanie sądowe

- 1) Akt oskarżenia
- 2) Akt oskarżenia z wnioskiem o skazanie bez rozprawy (art. 335 par. 2)
- 3) Wniosek o skazanie bez rozprawy (art. 335 par.1)
- 4) Wniosek o warunkowe umorzenie postępowania
- 5) Wniosek o rozpoznanie sprawy w postępowaniu przyspieszonym
- 6) Wniosek o umorzenie postępowania i zastosowanie środka zabezpieczającego

Z aktem oskarżenia (inną skargą) przesyła się sądowi akta postępowania przygotowawczego wraz z załącznikami.

Kontrola formalna skargi oskarżyciela

- 1) **KONTROLA FORMALNA** – dokonywana przez prezesa sądu (przewodniczącego wydziału, innego upoważnionego sędziego)

Polega na weryfikacji czy spełnione zostały wymogi stawiane wnoszonej przez oskarżyciela skardze oraz dopełnione inne obowiązki ustawowe związane z wnoszeniem skargi

- 2) **PODSTAWA PRAWNA** – art. 337 KPK oraz 120 KPK (niektóre wymogi subsydiarnego aktu oskarżenia)

Kontrola formalna skargi oskarżyciela

- 3) Niespełnienie przez skargę wymogów stawianych przez ustawę powoduje jej zwrot oskarżycielowi do uzupełnienia.

Odbywa się to w drodze **zarządzenia prezesa sądu (przewodniczącego wydziału, innego upoważnionego sędziego)**. W zarządzeniu tym wskazywane są stwierdzone braki formalne oraz sposób ich usunięcia.

Kontrola formalna skargi oskarżyciela

- 4) **Zwrot skargi oskarżycielowi do jej uzupełnienia nie przerywa stanu zawisłości sprawy przed sądem.** Oskarżyciel nie może więc po zwrocie np. umorzyć sprawy lub kontynuować jej prowadzenia w formie śledztwa albo dochodzenia
- 5) **Prokurator powinien uzupełnić wskazane braki w ciągu 7 dni albo złożyć zażalenie na zarządzenie.**

Skierowanie sprawy na posiedzenie w celu jej rozstrzygnięcia

Dążenie do przyspieszenia rozpoznawania spraw karnych, lepszego zarządzania ich wpływem do sądu (*case management*), a także nacisk na poszanowanie praw strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. 1 EKPC) i wprowadzenie mechanizmów egzekwowania tego prawa (skarga na przewlekłość) spowodowało, że w k.p.k. z 1997 r. zintensyfikowano zabiegi legislacyjne mające na celu szybkie rozpoznawanie możliwie największej liczby spraw karnych.

Skierowanie sprawy na posiedzenie w celu jej rozstrzygnięcia

Ustawodawca wychodząc naprzeciw powyższym wyzwaniom zdecydował się zatem, aby w możliwie najszerszym zakresie wykorzystać możliwość orzekania na posiedzeniu (bez prowadzenia postępowania dowodowego). Częściowo nie była to nowość (orzekanie o warunkowym umorzeniu postępowania i tryb nakazowy były znane przed wejściem w życie k.p.k. z 1997 r.). Nowością było jednak stworzenie możliwości orzekania w tzw. trybach konsensualnych (skazanie bez rozprawy, dobrowolne poddanie się odpowiedzialności karnej).

Skierowanie sprawy na posiedzenie w celu jej rozstrzygnięcia

Tym co łączy wszystkie sytuacje, w których orzeka się na posiedzeniu jest dopuszczenie takiej możliwości tylko wtedy, gdy okoliczności popełnienia czynu zabronionego albo przestępstwa nie budzą wątpliwości (porównaj przesłanki warunkowego umorzenia postępowania – art. 66 Kodeksu karnego, trybu nakazowego – art. 500 par. 3 k.p.k., skazania bez rozprawy – art. 335 par. 1 i 2 k.p.k., dobrowolnego poddania się odpowiedzialności karnej – art. 343a par. 2 k.p.k., umorzenia postępowania i orzeczenia środka zabezpieczającego – art. 354 pkt 2).

W praktyce ponad połowa spraw rozstrzygana jest w powyższych trybach, na tzw. posiedzeniach wyrokowych.

Skierowanie sprawy na posiedzenie w celu jej rozstrzygnięcia

- 1) Posiedzenie w przedmiocie skazania bez rozprawy (art. 335 i 343 KPK)
- 2) Posiedzenie w przedmiocie dobrowolnego poddania się odpowiedzialności karnej (art. 338a i 343a KPK)
- 3) Posiedzenie w przedmiocie warunkowego umorzenia postępowania (art. 341 i 342 KPK)
- 4) Posiedzenie w przedmiocie wydania wyroku nakazowego
- 5) Posiedzenie w przedmiocie umorzenia postępowania (art. 339 par. 3 pkt 1 i 2 KPK)
- 6) Posiedzenie w przedmiocie umorzenia postępowania i zastosowania środka zabezpieczającego (art. 324 i 354 KPK)

Skazanie bez rozprawy (art. 335, 343 k.p.k.)

- 1) Jeden z **konsensualnych trybów zakończenia postępowania karnego** (porozumień procesowych)
- 2) Zawarcie porozumienia procesowego limitowane jest **zasadami legalizmu oraz prawdy materialnej** - oznacza to, że przedmiotem porozumienia nie może być stan faktyczny, stawiany zarzut, liczba zarzutów, okoliczności wpływające na wymiar kary; ustalenia faktyczne muszą być zgodne z prawdą, a kwalifikacja prawna i zastosowane przepisy ustawy karnej muszą korespondować z ustaleniami faktycznymi.
- 3) **Przedmiotem porozumienia** może zatem być wyłącznie: kara, inne środki reakcji karnej z KK, wydanie określonego rozstrzygnięcia w przedmiocie poniesienia kosztów procesu

Skazanie bez rozprawy (art. 335, 343 k.p.k.)

- 4) Porozumienie zawierane jest między **podejrzany (jego obrońcą) a prokuratorem (innym organem prowadzącym postępowanie przygotowawcze)** na etapie postępowania przygotowawczego
- 5) Zawarcie porozumienia jest możliwe **w sprawach o występki** (nie ma takiej możliwości w sprawach o zbrodnię)
- 6) **Instytucja skazania bez rozprawy ma dwie postacie** – uregulowaną w art. 335 par. 1 k.p.k. oraz uregulowaną w art. 335 par. 2 k.p.k. Większość przesłanek jest wspólna, z wyjątkiem wskazanym pkt 7

Skazanie bez rozprawy

7) Przesłanki skazania bez rozprawy:

- sprawa dotyczy występku
- okoliczności popełnienia przestępstwa i wina nie budzą wątpliwości
- postawa oskarżonego wskazuje, że cele postępowania zostaną osiągnięte
- uwzględniono prawnie chronionych interesów pokrzywdzonego
- brak sprzeciwu pokrzywdzonego należycie powiadomionego o terminie posiedzenia – brak sprzeciwu nie jest tożsamy ze zgodą pokrzywdzonego (jeżeli zatem np. nie stawi się on na posiedzenie, ale został prawidłowo zawiadomiony, to mamy do czynienia z brakiem sprzeciwu)

Skazanie bez rozprawy

7) Przesłanki skazania bez rozprawy:

- przyznanie się do winy (art. 335 par. 1 KPK) – w sytuacji, gdy prokurator występuje wyłącznie z wnioskiem o skazanie bez rozprawy
- oświadczenia dowodowe złożone przez oskarżonego nie są sprzeczne z dokonanymi ustaleniami (przyznanie się do winy/odmowa złożenia wyjaśnień/wyjaśnienia częściowe niesprzeczne z resztą zgromadzonego materiału dowodowego) – w sytuacji, gdy prokurator występuje z aktem oskarżenia i dołącza do niego wniosek o skazanie bez rozprawy (art. 335 par. 2 KPK)

Skazanie bez rozprawy

- 8) W posiedzeniu mogą wziąć udział strony, ich obrońcy i pełnomocnicy, a także pokrzywdzony
- 9) Możliwe jest zmodyfikowanie wniosku na posiedzeniu – warunkiem jest jednak akceptacja obecnych na posiedzeniu uczestników porozumienia oraz brak sprzeciwu pokrzywdzonego (o ile prawidłowo zawiadomiony się stawił)
- 10) Jak wskazuje sama nazwa trybu konsensualnego – skazanie bez rozprawy – **sąd może, rozstrzygając sprawę merytorycznie, wydać w tym trybie tylko wyrok skazujący** (każdy możliwy w ramach przepisów karnomaterialnych, w tym wyrok, w którym odstąpiono od wymierzenia kary).

Skazanie bez rozprawy

- 11) Jeżeli brak jest podstaw do wydania wyroku skazującego, to sąd:
- zwraca sprawę prokuratorowi (gdy ten wystąpił wyłącznie z wnioskiem o skazanie bez rozprawy na podstawie art. 335 par. 1 KPK i nie są spełnione warunki skazania bez rozprawy)
 - odmawia uwzględnienia wniosku i kieruje sprawę na rozprawę, gdzie na zasadach ogólnych będzie rozpoznawana (gdy nie są spełnione warunki skazania bez rozprawy a oskarżyciel wniósł wniosek z art. 335 par. 2 KPK)

Dobrowolne poddanie się odpowiedzialności karnej

- 1) Jeden z **konsensualnych trybów zakończenia postępowania karnego** (porozumień procesowych)
- 2) Możliwe jest skazanie w tym trybie na posiedzeniu (art. 338a i 343a KPK) oraz na rozprawie (art. 387 KPK)
- 3) Zawarcie porozumienia procesowego limitowane jest **zasadami legalizmu oraz prawdy materialnej** - oznacza to, że przedmiotem porozumienia nie może być stan faktyczny, stawiany zarzut, liczba zarzutów, okoliczności wpływające na wymiar kary; ustalenia faktyczne muszą być zgodne z prawdą, a kwalifikacja prawna i zastosowane przepisy ustawy karnej muszą korespondować z ustaleniami faktycznymi.

Dobrowolne poddanie się odpowiedzialności karnej

- 4) **Przedmiotem porozumienia** może zatem być: kara, środek karny, przepadek, środek kompensacyjny, wydanie określonego rozstrzygnięcia w przedmiocie poniesienia kosztów procesu
- 5) **Przesłanki dobrowolnego poddania się odpowiedzialności karnej:**
 - sprawa dotyczy czynu zagrożonego karą do 15 lat pozbawienia wolności (może to być występki albo zbrodnie)
 - okoliczności popełnienia przestępstwa i wina nie budzą wątpliwości
 - postawa oskarżonego wskazuje, że cele postępowania zostaną osiągnięte
 - brak sprzeciwu prokuratora oraz pokrzywdzonego

Dobrowolne poddanie się odpowiedzialności karnej

- 6) Wniosek należy złożyć przed doręczeniem zawiadomienia o terminie rozprawy
- 7) W posiedzeniu mogą wziąć udział strony, ich obrońcy i pełnomocnicy, a także pokrzywdzony
- 8) Możliwe jest zmodyfikowanie wniosku na posiedzeniu – warunkiem jest akceptacja oskarżonego oraz brak sprzeciwu prokuratora i pokrzywdzonego (obecnych na posiedzeniu)
- 9) Sąd skazuje (por. uwagi odnośnie do skazania bez rozprawy) oskarżonego wyrokiem albo:
 - odmawia uwzględnienia wniosku i kieruje sprawę na rozprawę (gdy nie są spełnione warunki dobrowolnego poddania się odpowiedzialności karnej)

Warunkowe umorzenie postępowania

- 1) Sprawa kierowana jest na posiedzenie gdy:
 - oskarżyciel skierował wniosek o warunkowe umorzenie postępowania
 - oskarżyciel skierował akt oskarżenia, ale mimo tego prezes sądu uznał, że zachodzi konieczność rozważenia możliwości warunkowego umorzenia postępowania (art. 339 par. 1 pkt 2 k.p.k.)
- 2) Muszą zostać spełnione przesłanki z art. 66 Kodeksu karnego
- 3) Wydanie wyroku na posiedzeniu nie jest możliwe, gdy oskarżony **sprzeciwia się warunkowemu umorzeniu postępowania** – oskarżony ma prawo domagać się pełni praw procesowych gwarantowanych mu na rozprawie i dlatego może zgodnie ze swoją wolą skorzystać z prawa do wyrażenia sprzeciwu

Warunkowe umorzenie postępowania

- 4) Sąd orzeka wyrokiem albo kieruje sprawę na rozprawę (postanowienie)
- 5) W posiedzenie mogą wziąć udział: **strony, ich obrońcy i pełnomocnicy oraz pokrzywdzony**

Umorzenie postępowania

Art. 339 § 3 KPK

Prezes sądu kieruje sprawę na posiedzenie także wtedy, gdy zachodzi potrzeba innego rozstrzygnięcia przekraczającego jego uprawnienia, a zwłaszcza:

- 1) umorzenia postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 2-11,
- 2) umorzenia postępowania z powodu oczywistego braku faktycznych podstaw oskarżenia – **tzw. merytoryczna kontrola oskarżenia** – rozwiązanie to ma chronić przed oczywiście niesłusznym oskarżeniem w procesie karnym.

Tryb nakazowy

Tryb nakazowy jest trybem **w istotny sposób zredukowanym**. Uproszczenie proceduralne polega w jego przypadku na wydaniu wyroku na posiedzeniu, które odbywa się bez udziału stron. Wyrok może nie zawierać uzasadnienia.

Wyrok wydany w trybie nakazowym podlega zaskarżeniu **SPRZECIWEM a nie apelacją**. Ten uproszczony sposób zaskarżenia orzeczenia (sprzeciw wymaga jedynie wyrażenia woli braku zgody na otrzymane rozstrzygnięcie, nie trzeba wskazywać zarzutów) związany jest z faktem radykalnego pozbawienia strony praw procesowych (do udziału w postępowaniu, zajęcia stanowiska w przedmiocie procesu). Strona może nie wyrazić na to zgody i wtedy sprzeciwia się tej szybkiej ścieżce orzekania w sprawach karnych.

Tryb nakazowy

Przesłanki pozytywne trybu nakazowego:

- 1) możliwy do zastosowania w sprawach, w których prowadzono dochodzenie (ale zgodnie z prawem, jeżeli w sprawie przeprowadzono dochodzenie pomimo obowiązku prowadzenia śledztwa, to nie można orzekać w trybie nakazowym)
- 2) na podstawie zebranych dowodów okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości
- 3) przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne

Tryb nakazowy

Przesłanki pozytywne trybu nakazowego:

- 4) w trybie nakazowym możliwe jest orzeczenie wyłącznie kary ograniczenia wolności lub grzywny w wymiarze do 200 stawek dziennych albo do 200.000 złotych. Możliwe jest także orzeczenie środka karnego albo poprzestanie na orzeczeniu tego środka.

Powyższe oznacza, że przestępstwo, co do którego zapada orzeczenie, może być zagrożone karą surowszą niż wskazana powyżej (np. karą pozbawienia wolności), ale wymiar kary z orzeczenia musi mieścić się we wskazanych powyżej ramach.

Brak możliwości orzeczenia w trybie nakazowym kary pozbawienia wolności wiąże się z jego radykalnie uproszczonym charakterem i zaocznym orzekaniem.

Tryb nakazowy

Przesłanki negatywne trybu nakazowego:

Wydanie wyroku nakazowego jest niedopuszczalne:

- 1) w sprawie z oskarżenia prywatnego**
- 2) jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 79 § 1 KPK (przesłanki obrony obligatoryjnej, ale tylko z tego przepisu)**

Tryb nakazowy

ZASKARŻENIE WYROKU NAKAZOWEGO:

Sprzeciw może wnieść wyłącznie **oskarżony** (jego obrońca) i **oskarżyciel** (publiczny, posiłkowy oraz pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego)

Sprzeciw wnosi się na piśmie do sądu, który wydał wyrok nakazowy.

Pokrzywdzony może zaskarżyć wyrok nakazowy (jest mu doręczany), ale musi złożyć oświadczenie o działaniu w charakterze oskarżyciela posiłkowego (najpóźniej z samym sprzeciwem), gdyż wtedy staje się stroną.

Ustawa przewiduje **7-dniowy** termin na wniesienie sprzeciwu liczony od dnia jego doręczenia (termin zawity).

Tryb nakazowy

ZASKARŻENIE WYROKU NAKAZOWEGO:

Wniesiony sprzeciw podlega kontroli formalnej prezesa sądu (przewodniczącego wydziału, innego uprawnionego sędziego)

Jeżeli został wniesiony po terminie lub przez osobę nieuprawnioną prezes sądu zarządzeniem **odmawia się jego przyjęcia.**

W przypadku, gdy sprzeciw został wniesiony prawidłowo wyrok nakazowy **traci moc** (skutek następuje ex lege) a **sprawa kierowana jest na rozprawę.** Na rozprawie sąd na zasadach ogólnych rozpoznaje sprawę (nie jest związany karą orzeczoną w wyroku nakazowym).

Orzekanie w przedmiocie środków zabezpieczających

Prokurator (tylko ten organ jest do tego uprawniony) kieruje **wniosek o umorzenie postępowania i zastosowanie środka zabezpieczającego** (art. 324 KPK).

Dotyczy sytuacji, w których podejrzany jest niepoczytalny.

Wniosek może dotyczyć każdego środka zabezpieczającego orzekanego w stosunku do osoby niepoczytalnej poza przypadkiem.

Sąd orzeka co do zasady na rozprawie a wyjątkowo na posiedzeniu (art. 354 pkt 2 KPK)

Nie mają zastosowania w tej sprawie przepisy o oskarżycielu posiłkowym.

Orzekanie w przedmiocie środków zabezpieczających

- Sąd albo uwzględnia wniosek w całości (postanowieniem), albo też przekazuje prokuratorowi sprawę do dalszego prowadzenia (postanowieniem).
- Postanowienie to jest zaskarżalne przez strony – podejrzanego i oskarżyciela publicznego (nie ma takiego uprawnienia pokrzywdzony, który w tym postępowaniu nie może wstąpić w rolę oskarżyciela posiłkowego).

Przygotowanie do rozprawy głównej

1. Przepis art. 348 KPK nakazuje wyznaczyć i przeprowadzić rozprawę bez nieuzasadnionej zwłoki.
2. Dwa sposoby przygotowania do rozprawy głównej:
 - **prezes sądu** niezwłocznie wydaje zarządzenie o wyznaczeniu sędziego albo członków składu orzekającego a następnie kieruje sprawę na tzw. posiedzenie przygotowawcze
 - **prezes sądu** niezwłocznie wydaje zarządzenie o wyznaczeniu sędziego albo członków składu orzekającego bez kierowania sprawy na posiedzenie przygotowawcze

Posiedzenie przygotowawcze

Posiedzenie może mieć charakter:

obligatoryjny - jeżeli przewidywany zakres postępowania dowodowego uzasadnia przypuszczenie, że w sprawie niezbędne będzie wyznaczenie co najmniej 5 terminów rozprawy (art. 349 § 1 KPK),

fakultatywny – jeżeli ze względu na zawikłłość sprawy lub z innych ważnych powodów prezes sądu uzna, że może to przyczynić się do usprawnienia postępowania, a zwłaszcza należytego planowania i organizacji rozprawy głównej (art. 349 § 2 KPK).

Posiedzenie przygotowawcze

Posiedzenie powinno się odbyć w ciągu **30 dni** od daty jego wyznaczenia

Oskarżyciel publiczny, obrońcy i pełnomocnicy mają prawo wziąć udział w posiedzeniu. Prezes sądu może uznać ich udział w posiedzeniu za obowiązkowy.

Prezes sądu może także zawiadomić o posiedzeniu pozostałe strony, jeżeli uzna, że przyczyni się to do usprawnienia postępowania

Posiedzenie przygotowawcze

Na posiedzeniu **przewodniczący składu orzekającego albo sąd**, biorąc pod uwagę stanowiska w przedmiocie planowania i organizacji rozprawy głównej przedstawione przez strony, pełnomocników i obrońców:

- 1) rozstrzyga w przedmiocie wniosków dowodowych (**sąd**) i kolejności ich przeprowadzenia, przebiegu i organizacji rozprawy głównej
- 2) wydaje zarządzenie o wyznaczeniu rozprawy głównej
- 3) podejmuje inne niezbędne rozstrzygnięcia, np. w kwestii sprowadzenia oskarżonego pozbawionego wolności

Wyznaczanie składu orzekającego

- 1) Reguły określone zostały w art. 47a-47b ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (wcześniej regulacja znajdowała się w art. 351 k.p.k. i dotyczyła tylko spraw karnych) oraz aktach wykonawczych.
- 2) Wprowadzony został elektroniczny system losowego przydziału spraw sędziom. Z założenia rozwiązanie to ma sprzyjać zapewnieniu bezstronności orzekania i uniemożliwieniu wywierania wpływu na sposób wyboru sędziów orzekających (tzw. *judge shopping*). Należy jednak pamiętać, że możliwe jest to do zapewnienia tylko wtedy, gdy istnieje pewność odnośnie do bezstronności funkcjonującego algorytmu i zapewniona jest transparentność w przedmiocie funkcjonowania systemu kontrolowanego przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Jawność zewnętrzna (publiczność) rozprawy głównej

- 1) Rozprawa jest co do zasady jawna (poza naradą i głosowaniem! – to także część rozprawy)
- 2) Bezwzględnie jawne jest zawsze ogłoszenie wyroku (standard konstytucyjny i konwencyjny)
- 3) Pozostała część rozprawy może odbywać się z wyłączeniem jawności (por. np. art. 181, 226, 359, 360, 363 k.p.k.)
- 4) Posiedzenia sądu w przeciwieństwie do rozprawy co do zasady nie są jawne (art. 95b KPK), chyba że chodzi o posiedzenia wyrokowe (poza trybem nakazowym)

Jawność zewnętrzna (publiczność) rozprawy głównej

5) Wyłączenie jawności rozprawy głównej

- a) z mocy prawa (np. art. 359 KPK) albo z mocy postanowienia sądu (np. art. 360 par. 1 KPK)
- b) w całości (np. art. 359 KPK) albo w części (np. art. 360 pkt 2 in fine KPK)
- c) z urzędu (np. art. 360 par. 1 KPK) albo na wniosek (np. art. 360 pkt 3 KPK)
- 6) Podstawy wyłączenia jawności uregulowane są także poza rozdziałem 42 KPK (np. art. 181, 183 par. 2, 226 KPK)

Jawność zewnętrzna (publiczność) rozprawy głównej

- 7) Ekwiwalenty publiczności na rozprawie głównej:
- instytucja osób godnych zaufania (art. 361 § 1 KPK),
 - możliwość zezwolenia przez przewodniczącego składu orzekającego na udział w rozprawie osobom przez niego wskazanym (art. 361 § 3 KPK),
 - możliwość udziału w rozprawie osób powołanych do kierowania sądami i nadzoru nad działalnością administracyjną sądów (art. 37 § 7 PrUSP),
 - jawność ogłoszenia wyroku (art. 364 § 1 KPK).

Zasada ciągłości rozprawy i koncentracji materiału dowodowego

Zasady ciągłości rozprawy oraz koncentracji materiału dowodowego mają sprzyjać realizacji postulatu rozstrzygnięcia sprawy w rozsądnym terminie oraz umożliwić kompleksową i rzetelną ocenę materiału dowodowego (realizować postulat ustalenia prawdy)

Przewodniczący powinien dążyć do tego, aby rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło na pierwszej rozprawie głównej (art. 366 par. 2 KPK).

Zasada ciągłości rozprawy i koncentracji materiału dowodowego

Zasada ciągłości rozprawy - wyjątki:

1)

Przerwa

- zarządzenie przewodniczącego składu orzekającego
- w celu przygotowania przez strony wniosków dowodowych lub sprowadzenia dowodu albo dla wypoczynku lub z innej ważnej przyczyny
- może trwać nie dłużej niż 42 dni
- po przerwie rozprawa prowadzona jest w dalszym ciągu, a od początku - jeżeli skład sądu uległ zmianie albo sąd uzna to za konieczne.

Zasada ciągłości rozprawy i koncentracji materiału dowodowego

Zasada ciągłości rozprawy - wyjątki:

2)

Odroczenie

- postanowienie sądu
- sąd może odroczyć rozprawę tylko wtedy, gdy zarządzenie przerwy nie byłoby wystarczające.

- rozprawę odroczoną prowadzi się w nowym terminie **od początku**. Sąd może wyjątkowo prowadzić rozprawę odroczoną w dalszym ciągu, chyba że skład sądu uległ zmianie.

W praktyce owa wyjątkowość się nie przyjęła i najczęściej rozprawa prowadzona jest w dalszym ciągu.

Etapy rozprawy głównej

- 1) Wywołanie sprawy
- 2) Rozpoczęcie rozprawy (od wywołania sprawy do zwięzłego przedstawienia przez oskarżyciela zarzutów oskarżenia)
- 3) Przewód sądowy (od zwięzłego przedstawienia przez oskarżyciela zarzutów oskarżenia do zamknięcia przewodu sądowego)
- 4) Głosy końcowe
- 5) Wyrokovanie (od udania się na naradę, przez głosowanie do ogłoszenia wyroku)

Przewód sądowy i czynności poprzedzające

- 1) **Wywołanie sprawy**
- 2) **Sprawdzenie przez przewodniczącą, czy wszyscy wezwani stawili się oraz czy nie ma przeszkód do rozpoznania sprawy (np. czy zawiadomienia zostały prawidłowo doręczone, czy doprowadzono osoby pozbawione wolności, czy sprowadzono dowody rzeczowe, etc.)**
- 3) **Przewodniczący zarządza opuszczenie sali rozpraw przez świadków. Biegli pozostają na sali, jeżeli przewodniczący nie zarządzi inaczej. Pokrzywdzony może wziąć udział w rozprawie, jeżeli się stawia (jest zawiadamiany o jej terminie – art. 350 § 4 k.p.k.), i pozostać na sali, choćby miał składać zeznania jako świadek. W tym wypadku sąd przesłuchuje go w pierwszej kolejności.**

Przewód sądowy

4) Przewód sądowy

- a) Zwięzłe przedstawienie przez oskarżyciela zarzutów oskarżenia (jak nie ma oskarżyciela dokonuje tego przewodniczący składu orzekającego).
- b) Poinformowanie przez przewodniczącego o treści odpowiedzi na akt oskarżenia (o ile ją wniesiono).
- c) Jeżeli oskarżony bierze udział w rozprawie głównej, przewodniczący, po przedstawieniu zarzutów oskarżenia, poucza go o: *prawie składania wyjaśnień, odmowy wyjaśnień lub odpowiedzi na pytania, składania wniosków dowodowych i konsekwencjach nieskorzystania z tego uprawnienia.*

Przewód sądowy

- d) Przewodniczący pyta oskarżonego, czy przyznaje się do zarzucanego mu czynu oraz czy chce złożyć wyjaśnienia i jakie.
- e) Wyjaśnienia oskarżonego (o ile je składa).
- f) Przewodniczący poucza oskarżonego o prawie zadawania pytań osobom przesłuchiwanym oraz składania wyjaśnień co do każdego dowodu.
- g) Przeprowadzenie dowodów (dowody na poparcie oskarżenia powinny być w miarę możliwości przeprowadzone przed dowodami służącymi do obrony).
- h) Zamknięcie przewodu sądowego (zarządzenie).

Ograniczenie przewodu sądowego na rozprawie głównej

- 1) Dobrowolne poddanie się odpowiedzialności karnej (art. 387 KPK)
- 2) Art. 388 KPK
Za zgodą obecnych stron sąd może przeprowadzić postępowanie dowodowe tylko częściowo, jeżeli wyjaśnienia oskarżonego przyznającego się do winy nie budzą wątpliwości.

Obecność uczestników postępowania na rozprawie głównej

1) Oskarżyciel publiczny

W sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego udział oskarżyciela publicznego w rozprawie jest obowiązkowy, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

Wyjątki:

- 1) Jeżeli postępowanie przygotowawcze zakończyło się w formie dochodzenia, niestawiennictwo oskarżyciela publicznego na rozprawie nie tamuje jej toku (art. 46 KPK)
- 2) Tryb przyspieszony – art. 517a par. 2 KPK

Obecność uczestników postępowania na rozprawie głównej

2) Oskarżyciel posiłkowy (subsydiarny, uboczny) oraz ich pełnomocnik

Brak obowiązku obecności na rozprawie głównej (chyba, że obecność na rozprawie wynika z konieczności przesłuchania w charakterze świadka)

Kontradyktoryjność postępowania dowodowego przemawia jednak w praktyce za obecnością oskarżyciela posiłkowego lub jego pełnomocnika.

W sprawie, w której oskarżyciel publiczny nie bierze udziału, niestawiennictwo **oskarżyciela posiłkowego (subsydiarnego) i jego pełnomocnika** na rozprawie głównej bez usprawiedliwienia uważa się za odstąpienie od oskarżenia.

Obecność uczestników postępowania na rozprawie głównej

3) Oskarżony

Zasada: prawo do udziału w rozprawie (jeśli jest pozbawiony wolności musi złożyć wniosek o sprowadzenie go na rozprawę)

Wyjątki:

- a) Przewodniczący zarządzi obowiązkową obecność oskarżonego
- b) W sprawach o zbrodnie obecność oskarżonego podczas czynności otwarcia przewodu sądowego oraz pierwszego przesłuchania oskarżonego jest obowiązkowa

Obecność uczestników postępowania na rozprawie głównej

3) Oskarżony

Zapewnienie obecności oskarżonego:

Przewodniczący może wydać zarządzenie w celu uniemożliwienia oskarżonemu wydalenia się z sądu przed zakończeniem rozprawy.

W razie nieusprawiedliwionego niestawiennictwa oskarżonego, którego obecność jest obowiązkowa, przewodniczący zarządza jego natychmiastowe zatrzymanie i doprowadzenie lub przerywa w tym celu rozprawę albo też sąd ją odracza

Obecność uczestników postępowania na rozprawie głównej

3) Oskarżony

Prowadzenie rozprawy pod nieobecność oskarżonego:

- Art. 376 KPK – po złożeniu wyjaśnień przez oskarżonego (albo odebraniu oświadczenia, że nie będzie ich składał)
- Art. 377 KPK – bez złożenia wyjaśnień przez oskarżonego
- Art. 375 i 390 par. 2 KPK – czasowe wydalenie oskarżonego z sali rozpraw
- Art. 378a KPK

Obecność uczestników postępowania na rozprawie głównej

Prowadzenie rozprawy pod nieobecność oskarżonego:

- Art. 378a k.p.k. – nowa instytucja wprowadzona nowelizacją z 2019 r., której celem jest przyspieszenie postępowania i zaradzenie problemowi obstrukcji procesowej polegającej na niestawiennictwie oskarżonego lub jego obrońcy na rozprawie. Umożliwia ona przeprowadzenie postępowania pod nieobecność oskarżonego lub obrońcy, nawet usprawiedliwioną, w szczególnie uzasadnionych okolicznościach.

Obecność uczestników postępowania na rozprawie głównej

4) obrońca oskarżonego

Obecność obowiązkowa:

- obrona obligatoryjna (art. 79 i 80 KPK)

W pozostałych sytuacjach nie ma obowiązku udziału obrońcy.

Obecność uczestników postępowania na rozprawie głównej

5) Pokrzywdzony niebędący stroną postępowania

Pokrzywdzony może wziąć udział w rozprawie, jeżeli się stawi, i pozostać na sali, choćby miał składać zeznania jako świadek. W tym wypadku sąd przesłuchuje go w pierwszej kolejności.

Uznając to za celowe sąd może zobowiązać pokrzywdzonego do obecności na rozprawie lub jej części.

Wyrokowanie

1. Wyrokowanie poprzedzają głosy końcowe (art. 406 KPK)

Po zamknięciu przewodu sądowego przewodniczący udziela głosu stronom, ich przedstawicielom (obrońca, pełnomocnik, przedstawiciel ustawy) oraz przedstawicielowi społecznemu.

Głos zabierają w następującej kolejności: oskarżyciel publiczny, oskarżyciel posiłkowy, oskarżyciel prywatny, przedstawiciel społeczny, obrońca oskarżonego i oskarżony. Przedstawiciele procesowi stron zabierają głos przed stronami.

Wyrokowanie

2. Wyrokowanie – na ten etap postępowania na rozprawie głównej składają się:

- narada i głosowanie (art. 108-112 k.p.k.)
- sporządzenie i podpisanie wyroku (art. 113-114 k.p.k., art. 412 k.p.k.)
- ogłoszenie wyroku (art. 418 k.p.k.)
- podanie ustnych motywów wyroku (art. 418 k.p.k.)
- pouczenie stron o prawie do zaskarżenia wyroku

Wyrokowanie

- 3) Podstawę wyroku może stanowić tylko **całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej (art. 410 KPK)**

To istotna gwarancja prawa do obrony zapewniająca, że nic co nie było przedmiotem (albo przynajmniej mogło być przedmiotem, ale strony czy sąd z urzędu się na to się nie zdecydowały) kontradiktoryjnego postępowania na rozprawie nie będą podstawą rozstrzygnięcia.

Wyrokowanie

- 3) Wyrok sporządzany jest zawsze na piśmie.
- 4) Sąd aż do ogłoszenia wyroku może **wznowić przewód sądowy (art. 409 k.p.k.)** albo też udzielić dodatkowego głosu stronom – nie można bowiem wykluczyć, że w trakcie głosów końcowych pojawią się jakieś kwestie, które będą wymagały dodatkowego wyjaśnienia.
- 5) **W sprawie zawilej albo z innych ważnych powodów** sąd może odroczyć wydanie wyroku na czas nieprzekraczający **14 dni**. Przekroczenie tego terminu skutkuje prowadzeniem rozprawy od początku!

Wyrokowanie

Rodzaje wyroków

- **Wyrok skazujący** (wyrokiem skazującym jest także wyrok, w którym sąd orzekł tylko inne środki reakcji karnej niż kary – np. środek karny, a także ten, w którym odstąpił od wymierzenia kary)
- **Wyrok uniewinniający**
- **Wyrok warunkowo umarzający postępowanie**
- **Wyrok umarzający postępowanie**

Wyrokowanie

Wyrok umarzający postępowanie

W razie stwierdzenia po rozpoczęciu przewodu sądowego okoliczności wyłączającej ściganie (por. art. 17 par. 1 k.p.k.) sąd wyrokiem umarza postępowanie.

WYJĄTEK: W razie stwierdzenia okoliczności wymienionych w art. 17 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. sąd wydaje wyrok uniewinniający, chyba że sprawca w chwili czynu był niepoczytalny.

Wyrokowanie

Ogłoszenie wyroku

- W czasie ogłaszania wyroku wszyscy obecni, z wyjątkiem sądu, stoją.
- Ogłaszając wyrok można pominąć treść zarzutów oskarżenia.
- Zgłoszenie **zdania odrębnego** podaje się do wiadomości, a jeżeli członek składu orzekającego, który zgłosił zdanie odrębne, wyraził na to zgodę, także jego nazwisko.

Wyrokowanie

Ogłoszenie wyroku

- Instytucja zdania odrębnego ma służyć nie tylko samemu sędziemu (ławnikowi), który nie chce utożsamiać się z wydanym orzeczeniem, ale ma przede wszystkim sprzyjać realizacji zasady trafnej reakcji karnej wskazując na daleko idące wątpliwości składu orzekającego odnośnie do treści orzeczenia, co może mieć istotne znaczenie choćby w toku kontroli instancyjnej. Jest to jedyna prawnie przewidziana możliwość ujawnienia przebiegu narady i głosowania, gdyż uwidacznia spór w kwestii rozstrzygnięcia, który miał miejsce w trakcie narady.

Tryb prywatnoskargowy

W trybie prywatnoskargowym ścigane są:

- 1) umyślne albo nieumyślne naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia nieprzekraczający 7 dni, chyba że pokrzywdzonym jest osoba najbliższa zamieszkująca wspólnie ze sprawcą – art. 157 § 2 i 3 KK;
- 2) zniesławienie – art. 212 § 1 i 2 KK;
- 3) zniewaga – art. 216 § 1 i 2 KK;
- 4) naruszenie nietykalności cielesnej – art. 217 § 1 KK.

Przebieg postępowania prywatnoskargowego

Cechy charakterystyczne:

- 1) Niewystępowanie fazy postępowania przygotowawczego (substytutem tej fazy są czynności zlecone z art. 488 par 1 KPK)
- 2) Wszczęcie postępowania:
 - wniesienie prywatnego aktu oskarżenia
 - złożenie ustnej lub pisemnej skargi Policji
- 3) Rozprawę główną poprzedza posiedzenie pojednawcze (alternatywa: mediacja)

Przebieg postępowania prywatnoskargowego

- 4) Pojednanie stron skutkuje **umorzeniem postępowania**
- 5) Możliwe jest odstąpienie od oskarżenia przez oskarżyciela prywatnego – skutek: **umorzenie postępowania**

Po rozpoczęciu przewodu sądowego może to jednak nastąpić wyłącznie za zgodą **oskarżonego** – to gwarancja, że w momencie upublicznienia oskarżenia osoba której ono dotyczy będzie mogła doprowadzić do własnego uniewinnienia.

Przebieg postępowania prywatnoskargowego

6) Niestawiennictwo oskarżyciela prywatnego i jego pełnomocnika na rozprawie głównej bez usprawiedliwionych powodów

- uważa się je za **odstąpienie od oskarżenia (skutkiem jest umorzenie postępowania)**

7) Instytucja oskarżenia wzajemnego

Oskarżony może aż **do rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej** wnieść przeciwko oskarżycielowi prywatnemu będącemu pokrzywdzonym wzajemny akt oskarżenia **o ścigany z oskarżenia prywatnego czyn, pozostający w związku z czynem mu zarzucanym**. Sąd rozpoznaje wówczas łącznie obie sprawy

Podręcznik

Rozdział II, pkt 6.3, 7.6-7.8, 8.2, Rozdział X, XI, pkt 1-2,
4

Kodeks postępowania karnego

Art. 337-337a, 338a, 339-343a, 349-350, 355-356, 364,
365-369, 374 par. 1-2, 375, 381-388, 398, 401-410, 418,
500-507.